

การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนเอกชนในจังหวัดลำปาง

สิรินภา ธรรมใจ*

สุรพล บัวพิมพ์**

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานสภาพ ปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนเอกชนจังหวัดลำปาง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชนในจังหวัดลำปาง จำนวน 17 โรงเรียน จำนวน 153 คน

ผลการศึกษาสรุป พบว่า การปฏิบัติงานโดยรวมมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติมาก คือ ด้านให้ความเห็นชอบในแผนปฏิบัติประจำปีของสถานศึกษารองลงมาได้แก่ ด้านพิทักษ์สิทธิเด็ก ด้านกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา ส่วนประเด็นที่มีการปฏิบัติน้อยกว่าด้านอื่น คือ ด้านส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนเป็นวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ

ปัญหาการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชนได้แก่ปัญหาการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ เช่น การขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม การมีเวลาไม่เพียงพอ สำหรับแนวทางในการแก้ปัญหาได้แก่ การจัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจในหลักการ จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาและการปฏิบัติงานของคณะกรรมการฯ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบันของเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

คำสำคัญ : การปฏิบัติงาน / คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน / โรงเรียนเอกชน

* นักศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

** อาจารย์ ดร.ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

The Performance of the Basic Education Board Members of the Private School in Lampang Province

Sirinapa Thamajai*

Surapol Boapimp**

Abstract

This research was aimed to study the performance of the school board members and to seek for the problem and its appropriate ways to solve the problems of the private schools in Lampang province. The studied sample consisted of 153 school board members from 17 private schools. The instrument used to collect the data was the set of questionnaires and the collected data were analyzed through the application of frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The research results indicated that the school board member performance was rated at a moderate level. Considering each aspect, it was found that the annual operational plans approval was performed the most followed by student right protection, setting up the policy, and school development plan. The issues that were performed less than the others were encouraging the mobilization of resources for education as well as being outside speakers and local wisdom in order to promote the student development in all aspects including cultural heritage and customs of the local and national were in descending order.

For the problems, it was indicated that the lack of knowledge on functions and roles of the board members, the inappropriate time to perform the functions were the major problems. Regarding the ways to solve the problems, the board member meeting in order to promote the knowledge concerning the roles and functions of board member, the state of economic, society, community and the principle and the aims of education were mentioned.

KEYWORDS : Performance / Basic Education Board Members / Private schools

* Graduated Student, Educational Administration, Lampang Rajabhat University

**Lecturer, Dr.Faculty of Education, Lampang Rajabhat University

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

โรงเรียนเอกชนเป็นสถานศึกษาที่เข้ามามีบทบาทเพื่อแบ่งเบาภาระด้านการศึกษาของภาครัฐในการจัดการศึกษาและในปัจจุบัน รัฐมีนโยบายในการพัฒนาการศึกษาทุกระดับ และส่งเสริมให้เอกชนมีบทบาทในการจัดการศึกษามากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยรัฐต้องกำหนดนโยบายและมาตรการที่ชัดเจน และได้กำหนดหลักการสำคัญประการหนึ่งของการจัดการศึกษา คือ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยระบุไว้ใน มาตรา 43 ให้เอกชนมีอิสระในการบริหารจัดการ โดยมีแนวปฏิบัติในการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ และระเบียบกระทรวง ศึกษาธิการได้กำหนด ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นองค์คณะบุคคลที่ทำงานร่วมกับสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการด้วยตนเองได้ตามกรอบที่กฎหมายกำหนด ดังนั้นความหลากหลายของบุคคลที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจึงเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในด้านต่างๆ บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ชุมชน สังคมและประเทศ ทั้งนี้เพราะว่าคณะกรรมการสถานศึกษามีหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน เช่น การกำหนดนโยบายของโรงเรียน จัดทำแผน พัฒนาสถานศึกษา การกำหนดการจัดสรรงบประมาณ และการออกกฎระเบียบข้อบังคับตามที่กฎหมายกำหนด เป็นต้น ซึ่งหน้าที่ต่างๆ เหล่านี้ หากคณะกรรมการสถานศึกษาปฏิบัติอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ก็ส่งผลกระทบต่อการบริหารโรงเรียนและคุณภาพของโรงเรียน แต่หากว่าการปฏิบัติหน้าที่ไม่สมบูรณ์มีปัญหาก็จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของโรงเรียนอีกเช่นกัน(กระทรวงศึกษาธิการ. 2546)

ปัจจุบัน จังหวัดลำปาง มีโรงเรียนเอกชนในระบบที่เปิดสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 17 โรงเรียน อยู่ในอำเภอเมืองลำปาง จำนวน 10 โรง อยู่ในต่างอำเภอ จำนวน 7 โรง (กลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัดลำปาง.2554) ซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในจังหวัดลำปางประสบปัญหาในด้านการสรรหาบุคคลเข้ามาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาให้เข้ามาทำหน้าที่ โดยขาดการฝึกอบรมให้มีความรู้เพียงพอสำหรับที่จะทำหน้าที่และความรับผิดชอบ ขาดความรู้เรื่องการบริหารโรงเรียน ขาดกระบวนการตัดสินใจเป็นกลุ่ม ขาดทักษะการลดปัญหาด้านความขัดแย้ง ขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ อีกทั้งกรรมการสถานศึกษาบางโรงเรียนมีการกิจส่วนตัวมากไม่มีเวลาให้กับการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1, 2554)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชนในจังหวัดลำปาง ซึ่งผลการศึกษานำมาเป็นแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชนในจังหวัดลำปางและนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายการบริหาร และการจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชน จังหวัดลำปาง ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชนในจังหวัดลำปาง
2. เพื่อศึกษา สภาพปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนเอกชนจังหวัดลำปาง

ระเบียบวิธีวิจัย

1. การศึกษาวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบสำรวจ เรื่อง การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนเอกชนจังหวัดลำปาง ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พุทธศักราช 2550 ใน 12 ด้าน
2. ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดลำปางปีการศึกษา 2554 จำนวน 17 โรงเรียน และได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น จำนวน 153 คน จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองมี 3 ตอนคือแบบสอบถามตรวจสอบรายการ (Check List) มาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) และแบบสอบถามปลายเปิด (Open - Ended) เครื่องมือมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 ตามวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตพร้อมกับแบบสอบถามจัดส่งถึงผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เพื่อส่งให้คณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมสอดซองติดแสตมป์เจ้าหน้าที่ผู้วิจัยเพื่อให้ส่งคืนตามกำหนด และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชนในจังหวัดลำปาง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 51 – 60 ปี ส่วนใหญ่ จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย มีประสบการณ์ในการเป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชนในจังหวัดลำปาง 3 – 6 ปี การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามอำนาจหน้าที่โดยรวมมีการปฏิบัติงานในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประเด็นที่มีการปฏิบัติมากกว่าด้านอื่นๆ ได้แก่ ด้านให้ความเห็นชอบในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา รองลงมาได้แก่ ด้านพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ และด้านกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา ส่วนภาระงานที่มีการปฏิบัติน้อยกว่าด้านอื่นๆ คือ ด้านส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนเป็นวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ ผลการศึกษาสามารถสรุปเป็นรายด้านได้ ดังนี้

1. ด้านกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา โดยรวมมีการปฏิบัติงานในระดับ ปานกลาง ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการกำกับดูแล ส่งเสริม ในสถานศึกษา จัดทำธรรมนูญโรงเรียน, ปัญหา พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษา ไม่มีส่วนร่วม ไม่เข้าใจ และไม่มีการศึกษาในสภาพปัจจุบันของชุมชน/ท้องถิ่น ที่ตั้งของสถานศึกษา การกำหนดให้สถานศึกษา จัดทำธรรมนูญโรงเรียนและทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา, ข้อเสนอแนะ โรงเรียนต้องจัดประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการฯ โดยจัดประชุมทุกๆ เดือน ให้มีการประเมินผล โดยเน้นการมีส่วนร่วมให้มากยิ่งขึ้น
2. ด้านให้ความเห็นชอบในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา โดยรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก ได้แก่ การได้ศึกษาพิจารณาความสอดคล้อง ระหว่างแผนปฏิบัติการประจำปี กับแผนพัฒนาสถานศึกษา, ปัญหา พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาไม่มีความชัดเจนในบทบาทที่, ข้อเสนอแนะ โรงเรียนต้องจัดประชุมให้มีการ SWOT ปัญหาด้านต่างๆก่อนจะกำหนดเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีและกำหนดในปฏิทิน

ปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปฏิบัติจริง ให้ความสอดคล้องของแผนปฏิบัติการประจำปี ตามที่สถานศึกษาต่อไป

3. ด้านให้ความเห็นในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น สถานศึกษา โดยรวมมีการปฏิบัติงานในระดับ ปานกลาง ได้แก่ การได้ พิจารณา ความสอดคล้องของสาระการเรียนรู้ กับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ปัญหา พบว่า คณะกรรมการฯ ไม่มีความรู้ในการจัดทำสาระของหลักสูตร, ข้อเสนอแนะ โรงเรียนต้องจัดประชุม คณะกรรมการฯ ก่อนเปิดภาคเรียนของโรงเรียนเพื่อให้คณะกรรมการได้มีส่วนร่วมศึกษาหลักการ จุดหมาย โครงสร้างของหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. ด้านกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา โดยรวมมีการปฏิบัติงานในระดับ ปานกลาง ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือสนับสนุนสร้างขวัญและกำลังใจ ในการดำเนินงาน, ปัญหา พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขาดความสนใจในการปฏิบัติงาน ไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดแผน การกำกับและติดตามร่วมกับสถานศึกษา ตามแผนที่ได้กำหนดไว้, ข้อเสนอแนะ โรงเรียนอาจจะต้องมีการประสานงานกับคณะกรรมการฯ ให้มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการกำกับและติดตามร่วมกับสถานศึกษา ตามแผนที่ได้กำหนดไว้ โดยอาจให้ผลประโยชน์ต่างตอบแทนบ้าง และโรงเรียนต้องจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานของคณะกรรมการฯ เป็นภาคเรียนหรือเป็นปี

5. ด้านส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและได้มาตรฐาน โดยรวมมีการปฏิบัติงานในระดับ ปานกลาง ได้แก่ การจัดหาทุนการศึกษาให้เด็กด้อยโอกาส ยากจน ให้สามารถเข้าเรียนในสถานศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง, ปัญหา พบว่า โรงเรียนเอกชนมีศักยภาพและบริบทแตกต่างจากโรงเรียนสังกัดรัฐและต้องมีการแข่งขันทั้งโรงเรียนเอกชนด้วยกัน, ข้อเสนอแนะ โรงเรียนเอกชนต้องกำหนดกรอบตามนโยบายของรัฐบาลตามี่กำหนดเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารจัดการกับนักเรียน และ โรงเรียนเอกชนสามารถมีการระดมทุนในการจัดหาทุนการศึกษา อุปกรณ์การศึกษาและสิ่งจำเป็นอื่น ๆ แก่ผู้เรียนได้อย่างไม่จำกัดจากผู้ปกครองและองค์กรการกุศลอื่นได้

6. ด้านพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ มาตรฐาน โดยรวมมีการปฏิบัติงานในระดับ ปานกลาง ได้แก่ การสอดส่อง ดูแล เด็กที่ได้รับการกดขี่ ทารุณ ล่วงละเมิดทางเพศ การใช้แรงงานเด็ก อย่างสม่ำเสมอ, ปัญหา พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติเรื่องสิทธิของเด็กและโรงเรียนไม่ยอมรับดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เพราะต้องใช้งบประมาณสูง, ข้อเสนอแนะ ควรสร้างระเบียบและแจ้งแนวทางสิทธิให้ผู้ปกครองทราบ เพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้ปกครองไว้อีกก่อน รวมถึงมีการสร้างเครือข่ายสนับสนุนให้เด็กพิการเด็กที่มีความสามารถในแต่ละจังหวัด

7. ด้านเสนอแนะและมีส่วนร่วมในการบริหารด้านวิชาการด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา โดยรวมมีการปฏิบัติงานในระดับ ปานกลาง ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการใช้งบประมาณ โดย คำนึงถึงประสิทธิภาพ อย่างเหมาะสม, ปัญหา พบว่า คณะกรรมการฯ ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องบทบาทหน้าในการบริหารด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล บริหารงานทั่วไป และยังมีความเชื่อและคิดว่างานวิชาการเป็นเรื่องของครูและผู้บริหารโรงเรียนเท่านั้น, ข้อเสนอแนะ โรงเรียนหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ ควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ คณะกรรมการฯ ให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบริหารงานดังกล่าว เพื่อกระตุ้นและสร้างการมีส่วนร่วมให้มากขึ้น

8. ด้านส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนเป็นวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

และของชาติ โดยรวมมีการปฏิบัติงานในระดับ ปานกลางการได้กำกับ และติดตามให้สถานศึกษาใช้ ทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่น อย่างเหมาะสม , ปัญหา พบว่า คณะกรรมการฯ ถูกขอร้องให้บริจาคทรัพย์สินและสิ่งของบ่อยครั้งทำให้เกิดข้อจำกัดในการปฏิบัติงาน, ข้อเสนอแนะ คณะกรรมการสถานศึกษา ต้องร่วมแรงร่วมใจในการเสียสละเวลาในการทำงานร่วมกันเพื่อสร้างประสบการณ์และทักษะร่วมตัดสินใจ พัฒนาโรงเรียน ที่ให้มากยิ่งขึ้น

9. ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น โดยรวมมีการปฏิบัติงานในระดับ ปานกลาง ได้แก่ การส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาได้มีส่วนร่วม กับชุมชนและองค์กรภายนอก เพื่อพัฒนาท้องถิ่น, ปัญหา พบว่า เจ้าของหรือผู้บริหารโรงเรียนเอกชนยังคิดว่าคณะกรรมการฯ เป็นเพียงผู้สนับสนุนด้านทรัพยากรทางการศึกษามากกว่าเป็นผู้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินงานร่วมรับผลที่เกิดขึ้น บุคคลที่เข้าร่วมส่วนใหญ่ได้รับการร้องขอมากกว่าได้รับการคัดสรรจากกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริง ทำให้ขาดความกระตือรือร้น และ ขาดการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการพิจารณาของคณะกรรมการเพื่อการตัดสินใจ การแก้ปัญหาหรือพัฒนางานการศึกษา, ข้อเสนอแนะ โรงเรียนจัดให้มีการปรับปรุงระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารให้มีคุณภาพ เพื่อนำมาการบริหารจัดการข้อมูลการประชาสัมพันธ์สร้างความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพต่อไป

10. ด้านให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา ก่อนเสนอต่อสาธารณชน โดยรวมมีการปฏิบัติงานในระดับ ปานกลาง ได้แก่การเสนอแนะให้สถานศึกษา ปรับปรุง รายงานผลการดำเนินงานประจำปีอย่างเหมาะสม ถูกต้อง, ปัญหา พบว่า กรรมการสถานศึกษาบางส่วนยังขาดความชัดเจนในบทบาทที่ของตนเอง ไม่ได้เข้าร่วมประชุม, ข้อเสนอแนะ โรงเรียนควรจัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา โดยแจ้งล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 7-10 วัน และให้แสดงแบบตอบรับเข้าร่วมประชุมด้วย

11. ด้านแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะอนุกรรมการ เพื่อการดำเนินงานตามระเบียบนี้ ตามที่เห็นสมควรโดยรวมมีการปฏิบัติงานในระดับ ปานกลาง ได้แก่ การมีส่วนร่วมกับประธานกรรมการสถานศึกษาพิจารณาแต่งตั้งที่ปรึกษา ตามความเหมาะสม, ปัญหา พบว่า กรรมการสถานศึกษายังขาดความชัดเจนในบทบาท การแต่งตั้งที่ปรึกษาหรือคณะอนุกรรมการในส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้องไม่มีความเหมาะสม ขาดความคล่องตัวในการบริหาร, ข้อเสนอแนะ ควรมีการกำหนดแนวทางในการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมควรสรรหากรรมการสถานศึกษาที่อาสาทำหน้าที่ด้วยความเต็มใจและเสียสละ

12. ด้านการปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาไม่มีผู้ระบุการปฏิบัติ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนเอกชนจังหวัดลำปาง ในภาพรวม 12 ด้าน ระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าความไม่ชัดเจนในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีแนวคิดที่ว่าตนเองมีหน้าที่ไปรับฟังการประชุมชี้แจง และเห็นชอบในการดำเนินงานของสถานศึกษาเท่านั้น หน้าที่หลักในการจัดการบริหารจัดการศึกษาเป็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสำราญ กล้าหาญ (2549) พบว่า สภาพการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ด้านกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา จากการศึกษา พบว่าระดับ การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามภาระงานในด้านกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่ได้ผลเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าคณะกรรมการไม่เห็นความสำคัญของการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษาและเห็นว่าน่าจะเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดนโยบาย ทำให้ไม่ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษา และกำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบกับคณะกรรมการไม่ได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของชุมชน ทำให้ขาดความเข้าใจถึงความต้องการของชุมชนที่มีต่อสถานศึกษา ผลที่ได้เช่นนี้จึงไม่เป็นไปตามภาระหน้าที่ของคณะกรรมการ ซึ่งไม่สอดคล้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาแห่งชาติ (2546) ที่ระบุถึงหน้าที่ของคณะกรรมการไว้ว่า คณะกรรมการมีหน้าที่ที่จะศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลปัจจุบันของชุมชนและท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่เพื่อจะได้นำข้อมูลมาประกอบการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับข้อมูลปัจจุบันและตามความต้องการของชุมชน สอดคล้องกับผลการศึกษาของพรเทพ แป้นเพชร (2546) พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ด้านกำกับนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการศึกษาของสุชิน โภชมงคล (2548) พบว่า ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา หากคณะกรรมการปฏิบัติในด้านนี้อยู่ในระดับมากหรือมากที่สุดก็จะทำให้นโยบายและแผนพัฒนามีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน จะทำให้สถานศึกษาได้รับการยอมรับและมีความน่าเชื่อถือไว้วางใจที่จะส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในสถานศึกษามากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นผลดีต่อสถานศึกษานั้นๆ

3. ด้านให้ความเห็นชอบในแผนปฏิบัติประจำปีของสถานศึกษา จากการศึกษาพบว่า ระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามภาระงานในด้านให้ความเห็นชอบในแผนปฏิบัติประจำปีของสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่ได้ผลเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าคณะกรรมการได้มีการศึกษา วิเคราะห์แผนปฏิบัติงานประจำปีถึงความเป็นไปได้และความเหมาะสมเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การดำเนินงานก่อนที่จะมีการประชุม แล้วพิจารณาเห็นชอบกับแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาที่มีความสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดขึ้นร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเกษม วัฒนชัย (2546) ที่กล่าวว่าสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีรูปแบบวิธีการทำงานที่ประสานสอดคล้องกันโดยมีจุดหมายเพื่อการพัฒนาการศึกษาให้บรรลุผลตามที่ร่วมกันกำหนดขึ้น และยังสอดคล้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาแห่งชาติ (2546) ที่ระบุถึงหน้าที่ของคณะกรรมการไว้ว่า คณะกรรมการ ควรมีการพิจารณาถึงความสอดคล้องของแผนปฏิบัติการประจำปีกับแผนพัฒนาของสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุตามความมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของจินดา ศรีดำ (2550) พบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ด้านให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก หากคณะกรรมการปฏิบัติในด้านนี้อยู่ในระดับมากที่สุดก็จะทำให้การจัดทำแผนปฏิบัติการของสถานศึกษามีความชัดเจนมากขึ้น ส่งผลให้สถานศึกษาและบุคลากรได้รับประโยชน์จากการทำแผนปฏิบัติการ อันจะเป็นประโยชน์ต่อบุตรหลานของคนในชุมชนที่ส่งมาเรียนในสถานศึกษาต่อไป

4. ด้านให้ความเห็นในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น จากการศึกษาพบว่า ระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามภาระงานในด้านให้ความเห็น

ในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่ได้ผลเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าคณะกรรมการยังขาดการศึกษาถึงสภาพปัญหา ความต้องการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสนอให้ศึกษานำข้อมูลมาประกอบในการจัดทำสาระการเรียนรู้กับหลักสูตรการศึกษา ทำให้การจัดทำสาระหลักสูตรจึงเป็นไปตามที่โรงเรียนเสนอเท่านั้น ซึ่งยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นเท่าที่ควร ผลการวิจัยในครั้งนี้แตกต่างกับชัยญา อภิบาลกุล (2544) ซึ่งพบว่า การดำเนินการเพื่อให้กิจการของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิภาพ จะต้องสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและตอบสนองนโยบายของรัฐ และผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับมาตรา 40 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้ทุกโรงเรียนมีการจัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขึ้นเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของโรงเรียน โดยจะต้องเป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมโยง นโยบายของรัฐให้เข้ากับความต้องการของชุมชน และแตกต่างกับผลการศึกษาของชาติชาย พานิชชอบ (2544) ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวโน้มบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอนาคต พบว่า บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านการกำกับกิจการของสถานศึกษาด้านวิชาการ มีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของสำเร็จ กล้าหาญ (2549) พบว่า สภาพการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านการให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง หากคณะกรรมการปฏิบัติในด้านนี้อยู่ในระดับมากหรือมากที่สุดก็จะทำให้โรงเรียนหรือสถานศึกษามีหลักสูตรการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐและตรงตามความต้องการของชุมชนมากขึ้น ส่งผลให้คนในชุมชนเกิดความพึงพอใจที่จะส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษาในโรงเรียนเพิ่มขึ้น

5. ด้านกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา จากการศึกษาพบว่า ระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามภาระงานในด้านกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่ได้ผลเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการไม่มีส่วนร่วมในการติดตาม ช่วยเหลือแก้ปัญหา และส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาได้ ผลที่ได้เช่นนี้จึงไม่เป็นไปตามภาระหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาแห่งชาติ (2546) ที่ระบุถึงหน้าที่ของคณะกรรมการไว้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษามีหน้าที่กำหนดแผนการกำกับและติดตามร่วมกับสถานศึกษาตามแผนที่กำหนดไว้ และให้ข้อมูลป้อนกลับให้แก่สถานศึกษารวมถึงให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนในการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับผลการศึกษาของพรเทพ แป้นเพชร (2546) พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ด้านกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการศึกษาของสำเร็จ กล้าหาญ (2549) พบว่า สภาพการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านการกำกับและติดตามการดำเนินการตามแผนของสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง หากคณะกรรมการมีการปฏิบัติในด้านนี้อยู่ในระดับมากหรือมากที่สุดก็จะทำให้การดำเนินการจัดการศึกษาของโรงเรียนมีความถูกต้องและมีความต่อเนื่อง เป็นไปตามแผนปฏิบัติการ ซึ่งจะประโยชน์ต่อโรงเรียนและท้องถิ่นอย่างแท้จริง

6. ด้านส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและได้มาตรฐาน จากการศึกษาพบว่า ระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามภาระงานในด้านส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและได้มาตรฐานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่ได้ผลเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการยัง

ไม่ค่อยให้การสนับสนุนช่วยเหลือจัดหาทุนการศึกษาให้กับเด็กที่ด้อยโอกาส เด็กที่ยากจนหรือมีความต้องการช่วยเหลือเป็นพิเศษ เพื่อให้สามารถได้เรียนจนจบหลักสูตร ผลที่ได้เช่นนี้จึงไม่เป็นไปตามภาระหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาแห่งชาติ (2546) ที่ระบุถึงหน้าที่ของคณะกรรมการไว้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษามีหน้าที่สนับสนุนและจัดหาที่เรียนให้แก่เด็กในพื้นที่บริการได้เข้าเรียนในสถานศึกษาให้มากที่สุด และจัดหาทุนการศึกษา อุปกรณ์การศึกษาและสิ่งจำเป็นอื่นๆ แก่นักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ สอดคล้องกับผลการศึกษาของนเรศ หิณนุกูล (2544) ที่พบว่า ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงอยู่ในระดับปานกลาง หากคณะกรรมการปฏิบัติในด้านนี้อยู่ในระดับมากหรือมากที่สุดก็จะทำให้เด็กในพื้นที่ได้มีโอกาสเข้าเรียนในสถานศึกษาเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งยังส่งผลต่อการจบการศึกษาตามหลักสูตรของเด็กในพื้นที่มากขึ้น ทำให้ผู้ปกครองมีความรู้สึกมั่นใจที่จะส่งบุตรหลานให้เข้าศึกษาในสถานศึกษา ถึงแม้ว่าฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวจะไม่เอื้ออำนวยก็ตาม

7. ด้านพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ จากการศึกษาพบว่า ระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามภาระงานในด้านพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่ได้ผลเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการยังขาดการสนับสนุนทางการศึกษาให้กับเด็กพิการ หรือเด็กที่ด้อยโอกาส ทำให้เด็กเหล่านี้ขาดโอกาสทางการศึกษา ซึ่งผลที่ได้เช่นนี้จึงไม่เป็นไปตามภาระหน้าที่ตามที่คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2546) ที่ระบุถึงหน้าที่ของคณะกรรมการไว้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษามีหน้าที่สอดส่อง ดูแลเด็กที่มีความบกพร่อง ทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาสให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง สอดคล้องกับผลการศึกษาของพรเทพ แป้นเพชร (2546) พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ด้านการส่งเสริมให้มี การพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุชิน โภชมงคล (2548) พบว่า การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของสำเริง กล้าหาญ (2549) พบว่า สภาพการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลและพัฒนาเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ อยู่ในระดับปานกลาง หากคณะกรรมการปฏิบัติในด้านนี้อยู่ในระดับมากหรือมากที่สุดก็จะทำให้เด็กพิการหรือด้อยโอกาสในพื้นที่ได้มีโอกาสทางการศึกษาเท่าเทียมกับเด็กนักเรียนอื่น ๆ ในท้องถิ่นจนจบหลักสูตรและเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต

8. ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา จากการศึกษาพบว่า ระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามภาระงานในด้าน การบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่ได้ผลเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการบริหารงานบุคคล ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา เนื่องจากคณะกรรมการส่วนหนึ่งไม่ได้เป็นครู ทำให้คณะกรรมการเห็นว่าภาระหน้าที่ดังกล่าวเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่มีครูที่ย่อมมีความรู้ความเข้าใจในงานต่าง ๆ ได้ถูกต้องชัดเจนเป็นผู้ปฏิบัติงานมากกว่าคณะกรรมการ ซึ่งผลที่ได้เช่นนี้จึงไม่เป็นไปตามภาระ

หน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาแห่งชาติ (2546) ที่ระบุถึงหน้าที่ของคณะกรรมการไว้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษามีหน้าที่ให้คำแนะนำการบริหารและการจัดการโรงเรียนในระบบด้านบุคลากร แผนงาน งบประมาณ วิชาการ กิจกรรมนักเรียน อาคารสถานที่ และความสัมพันธ์กับชุมชน และสอดคล้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ระบุ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 ด้านงบประมาณไว้ว่า คณะกรรมการให้ความเห็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดตั้ง และการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะในการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารการเงิน และการจัดหารายได้จากทรัพย์สินของสถานศึกษา หรือปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับเรื่องนี้ตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯ กำหนด ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และช่วยตรวจสอบและติดตามการใช้จ่ายงบประมาณต่างๆ ให้เป็นไปตามระเบียบ สอดคล้องกับผลการศึกษาของชาติชาย พานิชชอบ (2544) พบว่า บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านการกำกับกิจการของสถานศึกษา ด้านงบประมาณ มีบทบาทในด้านการวางแผนจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม การกำหนดแนวทางการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ และการใช้งบประมาณตรงตามเวลาที่กำหนดในแผน สอดคล้องกับผลการศึกษาของพรเทพ แป้นเพชร (2546) พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง หากคณะกรรมการปฏิบัติในด้านนี้อยู่ในระดับมากหรือมากที่สุดก็จะทำให้การบริหารงานของสถานศึกษาจะไม่เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาฝ่ายเดียว เกิดการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจหรือกระบวนการบริหารในด้านต่าง ๆ ของคณะกรรมการและคนในชุมชน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนในชุมชนมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนให้มากที่สุด

9. ด้านส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนเป็นวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ จากการศึกษาพบว่า ระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามภาระงานในด้านส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนเป็นวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่ได้ผลเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการยังขาดการสนับสนุนส่งเสริมและมีส่วนร่วมกับผู้บริหารโรงเรียนเพื่อให้โรงเรียนได้มีการจัดกิจกรรมอนุรักษ์ประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมของท้องถิ่น และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งผลที่ได้เช่นนี้จึงไม่เป็นไปตามภาระหน้าที่ตามที่คณะกรรมการสถานศึกษาแห่งชาติ (2546) ที่ระบุถึงหน้าที่ของคณะกรรมการไว้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษามีหน้าที่ส่งเสริมและกำกับติดตามเพื่อให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่ศึกษาจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของนเรศ หินนุกุล (2544) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนราธิวาส ด้านส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง หากคณะกรรมการปฏิบัติในด้านนี้อยู่ในระดับมากหรือมากที่สุดก็จะทำให้โรงเรียนได้มีบทบาทเป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์ประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมของท้องถิ่น ซึ่งจะส่งผลต่อสภาพลักษณะที่ดีของโรงเรียนในมุมมองของคนในชุมชน ทำให้คนในชุมชนมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน ทำให้ผู้ปกครองเชื่อมั่นที่จะส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนในโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น

10. ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น จากการศึกษพบว่า ระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามภาระงานในด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่ได้ผลเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการยังขาดการประสานงานกับองค์กรในท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชนในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งผลที่ได้เช่นนี้จึงไม่เป็นไปตามภาระหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาแห่งชาติ (2546) ที่ระบุถึงหน้าที่ของคณะกรรมการไว้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษามีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาร่วมกับชุมชน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น สอดคล้องกับผลการศึกษาของพรเทพ แป้นเพชร (2546) พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง หากคณะกรรมการปฏิบัติในด้านนี้อยู่ในระดับมากหรือมากที่สุดก็จะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น ชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่มีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น ทำให้ผู้ปกครองมั่นใจที่จะส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนในโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น

11. ด้านให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา ก่อนเสนอต่อสาธารณชน จากการศึกษพบว่า ระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามภาระงานในด้านให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา ก่อนเสนอต่อสาธารณชน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่ได้ผลเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการไม่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดทำรายงานผลการพัฒนาโรงเรียน ทำให้ขาดความเข้าใจในแผนพัฒนาโรงเรียนส่งผลให้การให้ข้อเสนอแนะและเห็นชอบต่อรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของโรงเรียนเพื่อการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานตามแผนพัฒนาโรงเรียนด้วยประสิทธิภาพพล่ง ซึ่งผลที่ได้เช่นนี้จึงไม่เป็นไปตามภาระหน้าที่ตามที่คณะกรรมการสถานศึกษาแห่งชาติ (2546) ที่ระบุถึงหน้าที่ของคณะกรรมการไว้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษามีหน้าที่ให้สถานศึกษาจัดทำ เสนอแนะและให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาก่อนเผยแพร่ของสาธารณชน สอดคล้องกับผลการศึกษาของสำโรง กล้าหาญ (2549) พบว่า สภาพการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านให้ความเห็นชอบและรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง หากคณะกรรมการปฏิบัติในด้านนี้อยู่ในระดับมากหรือมากที่สุดก็จะทำให้การจัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษามีความสมบูรณ์มากขึ้น เมื่อมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนได้รับทราบ ทำให้เกิดความมั่นใจในโรงเรียนที่คนในชุมชนจะส่งบุตรหลานมาเรียนที่โรงเรียนนี้

12. ด้านแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะอนุกรรมการ เพื่อการดำเนินงานตามระเบียบนี้ ตามที่เห็นสมควร จากการศึกษพบว่า ระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามภาระงานในด้านแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะอนุกรรมการ เพื่อการดำเนินงานตามระเบียบนี้ ตามที่เห็นสมควรในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่ได้ผลเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการยังขาดการมีส่วนร่วมในการเสนอบุคคลเพื่อแต่งตั้งที่ปรึกษาหรือคณะอนุกรรมการในการระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งผลที่ได้เช่นนี้จึงไม่เป็นไปตามภาระหน้าที่ตามที่คณะกรรมการสถานศึกษาแห่งชาติ (2546) ที่ระบุถึงหน้าที่ของคณะกรรมการไว้ว่า ประธานกรรมการสถานศึกษา

มีหน้าที่แต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะกรรมการตามความเหมาะสมและความจำเป็นในแต่ละกรณี สอดคล้องกับงานวิจัยของสุริยะ มงคลสิน (2546) พบว่า การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย ด้านแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือ คณะกรรมการ เพื่อการดำเนินงานตามระเบียบนี้ ตามที่เห็นสมควรอยู่ในระดับปานกลาง หากคณะกรรมการปฏิบัติในด้านนี้อยู่ในระดับมากหรือมากที่สุดก็จะทำให้การแต่งตั้งที่ปรึกษาหรือคณะกรรมการมีความเหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้เป็นที่ไว้วางใจของผู้ปกครองของนักเรียนที่ส่งบุตรหลานมาเข้าเรียนในโรงเรียนนี้

ข้อเสนอแนะ

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ควรจัดประชุมและสัมมนาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจในหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาเอกชน
2. ควรส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผน การตรวจสอบผลการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไปให้มากขึ้น
3. ควรสร้างสิ่งจูงใจและให้ความสำคัญของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเอกชนให้มีความเต็มใจที่จะร่วมปฏิบัติงานทั้งงานวิชาการ งานบริหารบุคคล งบประมาณ และงานบริหารทั่วไปในโรงเรียนเอกชนให้มากขึ้น
4. ควรมีการกำหนดเกณฑ์คุณภาพซึ่งเป็นตัวชี้วัดผลสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ครอบคลุมภารกิจที่ได้รับผิดชอบ มีการกำหนดเบี้ยประชุม ประโยชน์ตอบแทน สิทธิพิเศษต่างๆ เพื่อเป็นเหตุจูงใจให้ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ความพร้อมได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ
5. ควรสร้างเครือข่ายของกลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาทุกระดับ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อการศึกษาด้วยการร่วมกันลงทุนนำเอาเทคโนโลยีและการจัดระบบสารสนเทศมาจัดการและพัฒนาศึกษาให้เป็นเครือข่ายร่วมกันมากขึ้นในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์หรือรูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง หรือ เด็กพิการหรือเด็กที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน
2. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัจจัยมูลเหตุจูงใจที่เป็นประโยชน์ตอบแทน สิทธิประโยชน์ สิทธิพิเศษต่างๆ ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในงานวิชาการ งานบริหารงานบุคคล งบประมาณ และงานบริหารทั่วไป ในโรงเรียนรัฐบาล
3. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับมาตรฐานการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ในสถานศึกษาของรัฐและเอกชน

4. ควรศึกษาเกณฑ์คุณภาพ ตัวชี้วัดถึงผลสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ครอบคลุมภารกิจที่ได้รับผิดชอบ
5. ควรศึกษาการปฏิบัติงานของเครือข่ายกลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาทุกระดับ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

รายการอ้างอิง

- เกษม วัฒนชัย. (2546). *ธรรมนูญวิทยาลัยของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1, สำนักงาน. (2554). *อำนาจหน้าที่ของสำนักบริหารงานคณะกรรมการสถานศึกษาเอกชน*. [Online]. Available : http://www.itcinnotraining.com/detail_new.php?key=content&news_id=135 ค้นเมื่อ 2 กันยายน 2554.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2546) *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟิค.
- จินดา ศรีดำ. (2550). *การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลงบุรี*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ชัยญา อภิบาลกุล. (2544). *รูปแบบการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ในสถานศึกษา*. [Online]. Available : images.ku005.multiply.multiplycontent.com/ ค้นเมื่อ 14 มกราคม 2555.
- ชาติชาย พานิชชอบ. (2544). *แนวโน้มบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอนาคต*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- นเรศ หินนุกุล. (2544). *การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนราธิวาส*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พรเทพ แป้นเพชร. (2546). *การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสตูล*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สุชิน โกชมงค์. (2547). *บทบาทของประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุพรรณบุรี*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- สุริยะ มงคลสิน. (2546). *การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สำเร็จ กล้าหาญ. (2549). *สภาพการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุพรรณบุรี เขต 3*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.